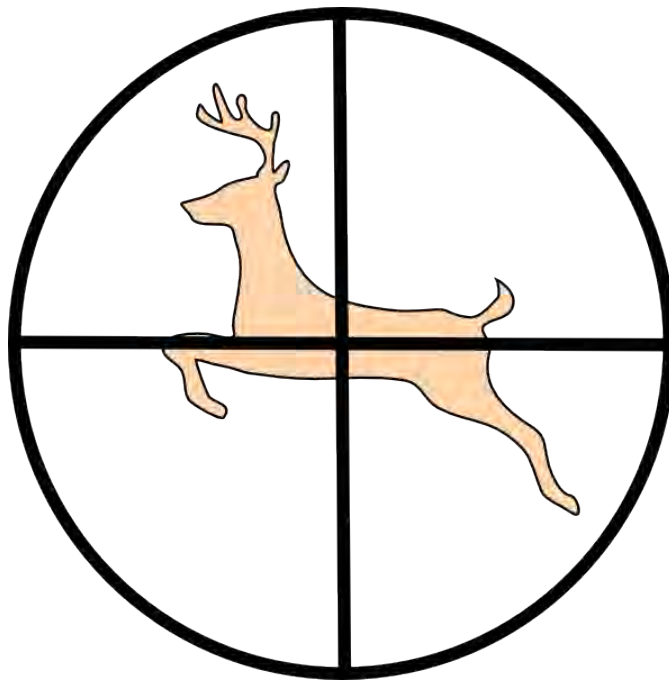

Hunting For Sport: A Case Study in Halacha & Halachik Values

Rabbi Efrem Goldberg
Boca Raton Synagogue

1. Bereishis Rabbah (10:7)

7. Our Rabbis said: Even those things which you may regard as completely superfluous to the creation of the world, such as fleas, gnats, and flies, even they too are included in the creation of the world, and the Holy One, blessed be He, carries out His purpose through everything, even through a snake, a scorpion, a gnat, or a frog.

R. Aha related this story: A man was standing by the bank of a river when he saw a frog bearing a scorpion and carrying it across the river; as soon as it had carried out its commission,³ it carried it back to its place.⁴

ז. רבנן אמרי אפלו דברים שאתה רואה אותן שהן יתירה בעולם כגון זבובין ופרעושיין ויתושיין אף הן בכלל ברייתו של עולם הן ובכל הקדוש ברוך הוא עושה שליחותו אפלו על ידי נחש אפלו על ידי יתוש אפלו על ידי צפרדע רבי תנחומא אמר לה בשם רבי מנחמה רבי פרכיה בשם רבי חלפו רבי אחא הוה משתעי הדין עובדא חד פר נש הוה קאם על ביה נהרא חמא חד עורדען

3. Igros Moshe (c.m. 2:47)

R' Moshe Feinstein

1895-1986

אבל מ"מ אם אפשר טוב שלא יהרגם בידי ממש אלא ע"י הנחת דבר ההורגם, מאחר דחויגן דכשעושה אדם מעשה אכזריות דרציחה אפילו לאלו שמחוייבין להורגם ע"י חיוב פס"ד דסנהדרין כעיר הנדחת הוצרך הקרא ליתן הבטחה מהשי"ת שיתן להם רחמים וגם עוד יוסיף אצלם מדת הרחמים כדפי' כן באור החיים (דברים י"ג, י"ח) שהוא משום דבדרך הטבע היה געשה בזה מדת אכזריות עיי"ש, וזה שייך שיעשה גם כשהוא עושה במדת אכזריות לבע"ח, אך השחט לאכילה דהוא מעשה מצוה מועיל זה נמי שלא ישלוט בהם מדת אכזריות, אבל לאבד ולהרוג בשביל שלא להצטער אין בזה לכאורה ענין מצוה כשאין בביתו תינוקות שאין יכולין לגרשן כשבאין עלייהו שא"כ שייך לחוש שלא ישפיע זה מדת אכזריות, לכן טוב יותר שלא להרוג בידיים אלא ע"י הנחת דבר ההורגם וכדומה. והא דאיחא בשבת דף י"ב ע"א במפלה כליו דא"ל ר"צ לבנתיה קטולין ואשמעינן לי קלא דסנוותי הוא בכנים שבגופו ובבגדיו שא"א להורגם ע"י איזה דבר אחר וגם בפרעושיין שעליו ועל בגדיו אף שהוא בע"ח גמור נמי הא לא שייך להורגם ע"י איזה דבר לכן מוכרחין לעשות בעצמן, אבל לזבובים ועכברין שיש להורגן ע"י הנחת איזה דברים טוב לא להרוג בעצמו, ואף שלא מצאתי זה בפירוש באיזה מקום טוב להתנהג כן במקום שאפשר.

2. Teshuvos V'Hanhagos
R' Moshe Shternbuch

איסור צער בעלי חיים
סימן תשכו

שאלה: איסור צער בעלי חיים לזבובים.

לא מצאתי בזה איסור, והואיל וחיותן זוטרי טובא נראה שאין בזה איסור כלל, והיכא דמפריעים או מצערים אותו פשיטא במותר להרוג זבוב או פרעוש. ואף שמסופר על הקדוש האריז"ל שלא רצה להרוג אפילו זבובים, אין זה מטעם איסור בעלי חיים, אלא מרוב קדושתו נמנע לפי שאין בעל חי בלי תועלת, ולא רצה להרוג בעל חי ולבטל התועלת עבורו נברא, אבל ברור שאין בזה נדנוד איסור אלא לחסידים וקדושי עליון כמותו. (וכדמצינו בב"מ פ"ה ע"א גבי אמתיה דרבי דהוי שדי' בני כרכושא (חולדה) וקא כנשא להו, א"ל שבקינהו כתיב ורחמי על כל מעשיו).

שוב מצאתי בשו"ת יעב"ץ (ק"י) שהאיסור צעב"ח הוא רק כבעלי חיים שהם בעלי מלאכה, ומסתפק בכלבים וחתולים שהמה בני תרבות ואינם בעלי מלאכה, אבל לא בזבובים שקצים ורמשים ע"ש, ולענ"ד כלב וחתול הם חיות ובודאי גם בהם יש איסור צער בעלי חיים, עיין במשנה ב"ק נד: שיש בכל בהמה חיה ועוף מצות פריקה וזהו יסוד דין צער בעלי חיים, אבל מה שתלה במלאכה צ"ב, ובפשוטו י"ל דתלוי בחיות ולא אסרה תורה אלא בבהמה וחיה ועוף, אבל שקצים ורמשים חיותם זוטא ואולי ליכא איסור דאורייתא משום צער בעלי חיים בהם. וע"ע מש"כ לעיל בסימן שס"ב.

ואף דשלא לצורך אסור להרגם משום ורחמי על כל מעשיו, מ"מ לצורך אין להחמיר וכן מצאתי מפורש בס"ח שאחד לא רצה לשרוף זבובים, ואמרו עליו אל תהי צדיק הרבה הלוא מוטב לשורפם שלא יפלו במאכל, וע"ז נאמר אל תהי צדיק הרבה ע"ש . (תתל"א) ואין בזה בית מיוחש.

4. Gívas Shaul
R' Shaul Mortíra
Amsterdám, 17th c.

אמנם עשו הוא הפך זה שאבר בכורתו ושמו מוכיח עליו לגנאי „אדום” שכן קראו לו שם זה כאשר סכר בכורתו, שאמר „הלעיטני נא מן האדום האדום היה כי עיף אנכי על כן קרא שמו אדום”. וזהו כונת ירמיהו באומרו „הנה קטן נהתיך בגוים כווי באדם”, כי כבר ידענו אז”ל ואתן אדם תחתך אל תקרא אדם אלא אדום, והוא כמו שיאמר כווי באדם בשביל אדם שהוא השם שקנה כאשר אבד הכורה, וכן עובדיהו אמר כווי אתה „מאר” דאותיות דידה כאותיות דידה, ואם כן יפה אמר אלה תולדות יעקב יוסף כלומר, שנתוספה לו הכורה כנגד אותו שנאברה ממנו. אמר עור הכתוב „יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה את אחיו בצאן”, להורות בו ענין שני עם עשו ובניו בחלופיהם והפכויותיהם אחרי כי אוטנותו של אדם מוכיח עליו, כי הנה עשו בהיותו בן מ”ו שנה היה איש יודע ציר איש שדה, אליפו בנו בן כ”ה שנה רדף אחרי יעקב ולקח ממנו כל מטונו, כמו שכתב רש”י על פסוק וישא את קולו ויבך, ואולם יעקב היה איש תם יושב אהלים, וכן כיוסף אימנוהו היה אוטנות שלום הפך אוטנות עשו, „היה רועה את אחיו בצאן”. וצריך לדעת כי הנה המלכים ימצאו בשני מינים, האחד שיאכלו את עמם ויפשטום ויעורו את המשפט ויעשוקו, והב’, שיעשו משפט וצדק ואמת וינהיגום בהשקט ובטח, ובנגד שני אלו הענינים הנה ימצאו שני מיני פעולות בבהמות, האחד הוא הצידה, והב’ הוא המרעה, כי הצידה יהיה דוגמת המלכים העושקים כי ילכדו החיות וימיהום ויגירו בהם את הכלבים בלי חמלה, ועל כן הוא אסור בהורחנו כי מטנו תולד האכזריות, וכ”כ גרנו האוהרה בזה כי ציה ה’ כי החיות והעופות אשר יצירו ויהפשו חיים יכסו את דמם כאילו שפבו דם נקי שצריך לכסותו, ואזגם המרעה רמו לטוב ההנהגה והוא דוגמת המלך הצדיק, כי לכן מנהיג העם נקרא רועה.

One should know that kings are found in two types. The first consumes his people and flays them, and distorts justice and oppresses them. The second acts with justice, righteousness and truth, and guides them with tranquility and security. And in reflection of these two types we find two kinds of actions with animals; the first is hunting, and the second is shepherding. For hunting parallels the oppressing king, for they capture animals and kill them and set their dogs upon them without mercy. And therefore it is forbidden in our Torah, for it breeds cruelty. And the warning against this is so great, for God commanded that with beasts and birds that are hunted and caught alive (and then slaughtered via *shechitah*), man must cover their blood, as though one has spilled innocent blood that needs covering. Whereas the shepherd alludes to good guidance, and symbolizes the righteous king, and therefore the leader of a people is called a shepherd.

סימן י

בדבר צידת חיות לתענוג

ידין מכניס עצמו למקום סכנה לצורך ושלא לצורך

תשובה שלום להאי צורב, העוסק בחקי חורב, ה"ה כבוד אהובי האלוף התורני מוהר"ר גומפריכט אפנהיים י"ן.

מכתבו קצמתי ואם איני מכירו ולא ידענא ליה אין

אשר בא לשאול שאלתא ומשעני בלישנא דחכמתא הנני משיב לבל שאל. ושורש שאלתו איש אחד אשר זכה השם בנחלה רחבה ויש לו כפרים ויערות אשר צהיערות תרמוש כל חימו יער אם מותר לו לילך בעצמו לירוש בקנה שריפה ללוד יד או אם אסור לישראל לעשות דבר זה אי משום נער בעלי חיים אי משום בל תשחית ואי משום שנהגו בו איסור נעצ"ם כמבואר בתוס' במסכת ע"ז דף י"א והיינו צפסקי תוס' ובאו"ה כלל נ"ע סימן ל"ו כתב בשם הרא"ש כל שיש בו משום רפואה אין בו משום רפואה אין בו משום דרכי אמורי וכתבי התוס' בע"ז אע"פ שנעצ"ם דאורייתא ואם ייעלי

לאיו דבר מותר כו'. (א) ובאמת בתוס' בע"ז דף י"א ע"א צ"ה עוקרין משמע היפך. וז"ל התוס' שם וא"ת אמאי לא פריך והא איכא נעצ"ם בשלמא משום בל תשחית ליכא כיון דלכבודו של מלך עושין כן אין כאן השחמה והוי כמו חכריכין של מאה מנה אלא נעצ"ם היאך הותר וי"ל דשאני כבוד המלך שהוא כבוד לכל ישראל ואמי כבוד דרבים דמי נעצ"ם עכ"ל התוס'. וא"כ משמע מדבריהם דנעצ"ם המיר מבל תשחית ואינו מותר אפילו לצורך רק משום כבוד רבים. ופוק חזי שהתוס' קורין אותו דחיה שכבוד הרבים דמי נעצ"ם וא"כ אין נימא שיהיה מותר לצורך דבר הרשות. אכל צפסקי תוס' שם כתבו נעצ"ם אינו אסור אלא בשמנערה בלי ריוח עכ"ל. ובאמת דברי התוס' גופייהו כאן במסכת ע"ז שמוכח מדבריהם שאיסור נעצ"ם חמור עפי מאיסור בל תשחית קותר לדברי התוס' במסכת צ"מ דף ל"ב ע"ב צ"ה מדברי שניהם כו' שכתבו וא"ת אי"כ אמאי עוקרין על המלכים כו' וי"ל דמשום כבוד מלך ושיא עדיף כמו בל תשחית דנדחה מפני כבודו כו' הרי שמדמים איסור נעצ"ם לבל תשחית. ובאמת דברי התוס' צ"מ הם נגד דברי הרמב"ם דהרי שם במסכת צ"מ קיימו התוס' בהאי מ"ד דבבב נעצ"ם דאורייתא והרי בל תשחית בדבר שאינו ק"י"ה אילנות הוא רק מדרבנן. וז"ל הרמב"ם בפ"ו מהל' מלכים הלכה ח', אין קולטין אילני מאלכל כו' וכל הקולטין לוקה ולא במזור לבד אלא בכל מקום כל הקולטין אילן מאלכל דרך השחמה לוקה, ובהלכה יו"ד כתב ולא אילנות בלבד אלא כל המשבר כלים וקורע צנדים והורס צנן וסותר מעין ומאבד מאלכות דרך השחמה עובר על בל תשחית ואינו לוקה אלא מכות הדרות מדבריהם. הרי שאר השחמות שאין קצילת עץ מאלכל הוא רק מדבריהם באיסור בל תשחית.

5. Nodah B'Yehuda (y.d. 2:10)
R' Yechezkel Landau
1713-1793

יאמנב אין לנו להאריך בזה כי כבר האריך מהרא"י בפסקים וכתבים סימן ק"ה שכל דבר שיש בו צורך להאדם לית ביה משום נעצ"ם וגם לא שייך נעצ"ם אלא לנער ולתינו צחיים אכל להמית בהמית וחיות וכל מיני בעלי חיים לית ביה משום נעצ"ם וכן מוכח בחולין דף ו' ע"ב עקרנא להו איכא נעצ"ם קטלנא להו איכא משום בל תשחית הרי אף שהשיב לו על עקרנא דאיכא נעצ"ם אעפ"כ אמר קטלנא להו. וא"כ אין צדקן שאלתו משום נעצ"ם, ומשום בל תשחית ודאי ליכא דהרי נהנה בעור וגם אינו עושה דרך השחמה. וגם עיקר איסור בל תשחית אף שהוא מדרבנן מ"מ שורשו הוא ממה שאסרה החורה בקצילת עץ מאלכל והנה שם כתיב כי ממנו מאלכל ואותו לא תכרות וגו' וא"כ כל דתיקון רבנן כעין דאורייתא תיקון שלא ישחית דבר שיכול האדם ליהנות ממנו לא ישחית ויפסיד אותו ההנאה ואולי אפילו בדבר של הפקר שייך זה אכל דבר שאין בו הפסד לשום אדם לא שייך בל תשחית, וא"כ הני חימו יער כל זמן שהם בחיים אין בהם שום הנאה לאדם רק עיקר הנאה צמותן בעורויהם וצבשרם ואין נימא שיהיה אסור להמיתם משום בל תשחית. ולומר שאסור מצד דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור ג"כ ליכא למיתש דדבר דלא שכיח לא שייך בו למימר שנהגו בו איסור. והנה עד כה דברנו מצד הדין. וראמנב מצד אני תמה על גוף הדבר ולא מנינו איש צד רק בנמרוד ובעשו ואין זה דרכי בני אברהם יצחק ויעקב (ב) ופוק חזי לומר חבלה ותחדש כתב מהרי"ו צפסקיו הביאו רמ"א בא"ח סוף סימן רכ"ג שאין לומר כן על הנעשה מעורות בהמה משום ורחמיו על כל מעשיו, ואף שרמ"א כתב עליו שהוא טעם חלוש היינו מצד שאינו חיוב שבשצילו יימחו בהמה וכמה עורות יש שכבר מוכן וכמה מחים מאליהם ויכולים להשחמש בעורויהם ועם כל זה קיים רמ"א שרבים מקפידים על זה, ואין ימיה איש ישראלי צידים בעלי חיים בלי שום צורך רק לגמור חמדת זמנו להעסק בצידה ואי משום שדובים וחצילים ושאר חיות הטורפים מועדים להיזק והרי אמרו שהאבז והארי כו' כל הקודם להרגן וכה, גם זה טעות הוא מחרי טעמי, חדא שאין הלכה דרי"א בואבז וארי ודוב וגמר וברדלס, ואפילו בנחש נחלקי הרמב"ם והראב"ד צ"ה מהלכות שנהדבין הלכה ב'. ישיד אפילו

לכ"ה הכי חנן קיי"ל כריש לקיש דדיקא כשכבר הרגו
 וכמבואר ברמב"ם שם ועיין בכ"מ שם, ואמנם אחי יש
 לבעל הדין למצוא מקום ולומר דהיינו כשיש להם בעלים
 ויש להם מרצות וכמבואר בסנהדרין דף ע"ו ע"ב
 דמסיים על דברי רשב"ל אלמא קסבר יש להם מרצות
 ויש להם בעלים וכן הוא לשון הרמב"ם שם ארי ודוב
 וברדלס שיש להן מרצות ויש להם בעלים כו' וא"כ אותן
 שלא נחגלו בביתם אינם בני מרצות ודרך להזיק והרי
 אפילו בשבת עכ"פ מותר לדרסן לפי חומנו כמבואר
 בשבת דף קכ"א ע"ב ובשלחן ערוך סימן ש"ו סעיף
 יו"ד, ואמנם גם זה אינו ענין לגדון דידן דהתם כשצאו
 לישוב במקום בני אדם והם באו לידם בחול יהרגם
 וצבת ידרסם לפי חומנו, והרי כך אמרו שם במסכת
 שבת חנו רבנן נודמנו נחשים הרגן צידוע שנודמנו לו
 להרגן כו', אבל לרדוף אחריהם ציערות מקום מעונות
 כשאין רגילין לבוא לישוב אין כאן מנוה ואין כאן רק
 לרדוף אחר תאוה לבו ועלמא הנדמה כעצבא, ומי שהוא
 איש הנרץ לזה ופרנסתו מזידה כו' בזה לא שייך
 אכזריות והרי שוחטין בהמות וחיות ועופות וממיתים
 דגים לנורף האדם ומה לי טהורים שיאכל מבשרם ומה
 לי עמאים שיאכל ויפרנס עצמו מדמי עורומיהן וכל
 בעלי חיים ניתנו לאדם לכל זרכיו, אבל מי שאין זה
 לנורף פרנסתו ואין עיקר כוונתו כלל צביל פרנסתו
 הוא אכזריות, ועד כאן דברתי מנ"ד יושר ההנהגה שראוי
 לאדם להרחיק מזה ועכשיו אני אומר אפילו איסורא
 איכא שהרי כל העוסקים בזה זריזין להכנס ציערות
 ולהכניס עצמם בצננות גדולות במקום גדודי חיות
 ורחמנא אמר ונשמרתם מאוד לנפשותיכם, ומי לנו גדול
 ואומן בקי צדיקה יותר מעשו שהכתוב העיד עליו ויהי
 עשו איש יודע ליד וכו' ופוק חוי מה אמר הוא על עצמו
 הנה אחי הולך לננות וגו' ואין מקרא יוצא מידי פשוטו
 שהיינו שהוא מסתכן בכל יום צין גדודי חיות וכן פירשו
 הרמב"ם, ומעתה אין יכניס עצמו איש יהודי למקום
 גדודי חיות רעות ואף גם בזה מי שהוא עני ועושה זו
 למחיתו לזה התורה החירה כמו כל סוחרי ימים מעבר
 לים שכל מה שהוא לנורף מחיתו ופרנסתו אין ברירה
 והתורה אמרה ואליו הוא נושא את נפשו ואמרו רז"ל
 מפני מה זה עלה צבצב ונחלה באילן ומסר עצמו
 למיתה לא על שכרו כו', אבל מי שאין עיקר כוונתו
 למחיתו ומתאוה לבו הוא הולך אל מקום גדודי חיות
 ומכניס עצמו בצננה הרי זה עובר על ונשמרתם מאוד
 כו', וז"ל הרמב"ם צפי י"ב מהל' רוח' ושמירת נפש
 הלכה וי"ו וכן אסור לאדם לעבור תחת קיר גטוי כו' וכן
 כל כיוצא באלו ושאר הסכנות אסור לעבור במקומן.

ובעתה אני אומר שיש צדד זה איסור וגם סנה"א יסוד
 בו שלישיה שעכ"פ מוכרין עונותיו שאין זה
 פחות מקיר גטוי ואולי לזה כינוי הכניי המסנה במסכת
 צרכות פ"ד משנה ד' ר"י אומר המהלך במקום סנה"א
 מחסלל חפלה קלרה ואומר הושע השם את עמך כו'
 בכל פרשת העבור כו' ואמרו שם בגמרא דף כ"ט ע"ב
 מאי פרשת העבור אמר רב חסדא אמר מר עוקבא
 אפילו בשעה שאחיה מחמלא עליהם עברה כו' איכא
 דאמרי כו' אפילו בשעה שהם עוברים על דברי תורה כו'
 ע"ש, ולדרכנו יוצן דזה המהלך במקום סנה"א הוא עובר
 על דברי תורה דכתיב ונשמרתם מאוד לנפשותיכם וגם
 מוכרין עונותיו וממילא הקצ"ה מחמלא עליו עברה
 דאילו בשאר איסור שאדם עושה לא צביל עברה זו
 יחמלא הקצ"ה עברה עליו אבל זה שגורם להזכיר כל
 עונותיו הקצ"ה מלא עליו עברה, והנה צנוי שמוכרה לזה
 מחמת פרנסתו הורו לו חכמינו ז"ל חפלה שיחפלא על
 עצמו אבל מי שעושה כן בשאט נפש אין תקיבל
 חפלתו, ולכן יש צדד זה מדה מגונה דהיינו אכזריות
 וגם איסורא וקבנחא וגם הזכרת עונותיו ולכן השומע לי
 ישכון בטח השקט ושאלן צדימו ולא יאבד זמנו צדדיים
 כאלה, ולולא אהצתי להגביר המפורסם צמדות טובה
 לא הייתי מודקק להשיב על שאלה כזו, אבל להיותי
 יודע שהגביר וכל ציחו שפיר שמעיהו ולכן זריך אני
 לשמור בכל כחי את כל בני ציחו שלא יתנו מקום
 לשונאי הגביר שנאה מחמת קנאה שימלאו מקום
 להחלונן, והיה זה שלום, מאי הטרוד.

סימן יא

בסוגיא דזבחים ל"ב ורמינהו וסמך ושחט מה סמיכה
 בטהורים כו'

תשובה להגאון מוהר"ר ישעיה נ"י בברעסלא.

מה שהקשה צזכחים דף ל"ב ע"א וטמא דיעבד שפיר
 דמי ורמינהו וסמך ושחט מה סמיכה בטהורים כו',
 והקשה הלא בקדשים צעינן חרי קראי לעכב ונוסף לזה
 הקשה הרי סמיכה עצמה אינה אלא למנוה ואם עבר
 טמא וסמך ודאי שאין קרבנו נפסל כו', לענ"ד לא קשיא
 ולא מידי והא ודאי שאם היה הסמיכה צטמאים פסולה
 אף דיעבד שוב מכה ההיקש גם השחיטה פסולה אפילו
 דיעבד ולא שייך כאן דצעינן שינה עליו לעכב שאין היקש
 למחלה, ומעתה כך היא הלענת הסוגיא שהמקשה
 שהקשה זה ודאי לא אסיק אדעמיה משום דכתיב לפני
 ה' שא"כ לא שייך בזה היקש שהסמיכה אין איסור

J E W S   A N D   H U N T I N G

Ezekiel Landau (born in Opatow, Poland, 1713; died in Prague, 1793) served as rabbi in Jampol, but most of his career and his fame came as rabbi of Prague where he served till his death. He was perhaps the greatest legalist of his time and, although he loved modern learning, he greatly feared the influence of modernism upon Jewish life. In the year 1773, a fire destroyed most of his manuscripts and that misfortune led him to record and print his writings.

The late Walter Rathenau, who associated frequently with the German aristocracy, never enjoyed hunting with them. He found it cruel and repulsive to his Jewish sense of mercy. He once said that any Jew who says that he enjoys killing animals in a hunt is not telling the truth. It is, indeed, difficult to imagine that Jews, trained as they were to be sensitive to the suffering of all living things, have ever indulged in hunting. Nevertheless there are at least two responsa, which indicate that at certain periods Jews did participate in that sport, and that some hunted for a livelihood.

One responsum is by the famous rabbi Isaac Lampronti, who lived in Ferrara, Italy, in the early 18th century. His responsum deals chiefly with the legal aspects of the situation. Since the shooting of an animal makes it unfit for food for Jews, for an animal must be properly slaughtered according to the laws of

[216]

Shehita, he discusses whether it is permitted deliberately to make an animal *treifa*, unfit for food.

The second responsum (which we here cite) is by Ezekiel Landau, the famous rabbi of Prague who was virtually a contemporary of Isaac Lampronti. He discusses the matter only incidentally from the legal point of view, but predominantly from the ethical and emotional point of view. The responsum is in volume II of his responsa collection *Noda b'Yehudah* ("Yoreh Deah," no. 10). It was in answer to an inquiry in behalf of a Jewish magnate who had acquired a large country estate and wanted to know whether, from the point of view of Jewish Law, it was permissible for him to hunt the wild animals on his estate. He did not ask the question himself, but asked it through a friend, Gomprecht Oppenheim, himself a scholar.

T E X T

The answer of peace to that scholar who is engaged in the Laws of Horeb (Sinai), the honored scholar of the Torah, Rabbi Gomprecht Oppenheim, may God preserve him.

Question:

I have received your letter. I do not know you personally. But (I note that) you have put your question in the language of wisdom. I answer all such who ask in this manner.

The essence of the question concerns a man whom God has rewarded with broad possessions. He has villages and also forests in which there stalk all the wild animals of the woods. He asks whether it is permitted for him to go in person to shoot with the blazing rod (i.e., a gun), to hunt; namely, whether it is permitted to a Jew to do this thing in view of the law against cruelty to animals or the law against general destructiveness.

Answer:

(Landau begins his response with a technical discussion as to which of the two prohibitions is the stricter, cruelty to animals or destructiveness. He concludes that there is no

need to be too lengthy on this technical question, since it is permitted in any case to slay animals for the benefit of man and that this consideration cancels both the laws of cruelty and of destroying living things. Therefore, after the technical discussion, he goes into the morals of the question, as follows:)

Indeed, I wonder at the essence of the question itself. We do not find mention of hunters (in Scripture) except Nimrod and Esau. This (hunting), then, is not the way of the children of Abraham, Isaac and Jacob (of course, in order to get leather for shoes, etc., it is understandable). But how can a Jew kill a living thing without any benefit (to anyone), and to engage in hunting merely to satisfy “the enjoyable use of his time”?

It may be argued that bears and wolves and other predatory animals are always ready to do harm and that therefore whoever anticipates (the harm) by killing them has done a good deed. Yet even this is an error. For the law is not according to Rabbi Eliezer who says so (i.e., that it is praiseworthy to kill dangerous beasts). Even with regard to killing a snake, Maimonides and Abraham ben David disagree (as to its permissibility), in chapter 5 of the “Laws of Sanhedrin,” section 2. Moreover, with regard to the opinion of Rabbi Eliezer (that it is right to slay predatory animals), we follow the explanation of Resh Lakish, namely, that this is (proper) only when they have already slain somebody. In such a case, we can argue that such animals as have been trained and belong to somebody may not be slain, but only such may be slain as are ownerless and wild and are dangerous, as is explained in the Talmud, Shabbat 121b.

Even this does not apply to our case here. For there, in the Talmud, it is permitted to slay them only when they invade the habitations of man; but to pursue after them, in the woods, their own dwelling-place, when they are not accustomed to come to human habitation, there is no commandment to permit that. Such pursuit simply means following the desires of one’s heart. In the case of one who needs to do all this and whose livelihood is derived from it, of him we would not say that that (hunting and killing) is cruel, as we slaughter cattle and birds and fish

for the need of man. In such case it makes no difference whether we slaughter kosher animals for our food or non-kosher ones for their hides, since all living things are given to man for his needs. But he who has no need to make a livelihood from it, and his hunting has nothing to do with his livelihood, this is cruelty!

So far I have spoken only from the point of view of proper ethical conduct, that a man should keep himself far from such action. But now I will add that it is even directly prohibited by law. For, consider, whoever engages in this pursuit needs to penetrate into the forests and to bring himself into great dangers where wild animals lurk. Scripture says, *Guard well your lives*, i.e., do not bring yourself into danger. That the danger is great can be seen from the words of Esau. Who was a greater expert in the hunt than Esau, of whom Scripture testifies, *And Esau was a man who knew hunting*, and he said of himself, *Behold, I am about to die*. Scripture means this literally, namely, that he actually endangered his life every day among the packs of wild animals. Thus Nahmanides interprets the verse. How, then, can a Jewish man bring himself into the places of packs of evil animals, even though, of course, the Torah permits a poor man who does it for his living to get into danger, as all merchants do who go overseas, for in matters of his livelihood he has no choice, etc. Therefore I say that, in this matter of hunting, there is actual prohibition for there is danger.

(He concludes:) Therefore he who will listen to me will dwell safely and quietly in his house and will not waste his time with such matters. Were it not for the fact that I love this magnate, who is famous for his good qualities, I would not involve myself in answering this sort of question; but I know that this magnate and all his household have a fine reputation. Therefore it is my duty to protect all his household with all my strength, so that they should not give occasion to those who hate him to hate him (more) out of envy; for they will now find reasons to murmur against him.

And may this be (the greeting of) peace from me who is burdened with many concerns.

הנחה פרטית בלתי מוגה

ב"ה שיחת ט"ו בשבט, ה'תשל"ב.

א. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ארבעה ראשי שנים הם.

ב. איינע פון די ענינים פון דער התוועדות איז דאך דאס להזכיר - אויף צו דערמאנען - אויף דאס וואס עס האט זיך גערעט אין דער פריערדיקער התוועדות פון חמשה עשר בשבט, בהנוגע צו איינעמען די וועלט.

וואס דאס קומט דאך בהמשך להאמור לעיל, אז נוסף אויף כללות ההוראה אז בראשית איז בשביל התורה שנקראת ראשית, ווי זי זאל זיין ע"י ישראל שנקראים ראשית; ווארום אזוי איז דאך תורה מצ"ע נעלמה ווי אזוי ווערט דער חיבור דעם אדם הלומד.

6. *Likkutei Sichos*
R' Menachem Mendel Schneerson
1902-1994

איז נוסף אויף דערויף וואס קודם פארבינדט ער תורה מיט דעם עולם קטן זה לידי מעשה, וואס ער הויבט אן טאן מיט פון מעשה, פון לשון מעשין על הצדקה - זאל

The Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem Mendel Schneerson, of righteous memory, referred to the cruelty of hunting in his talk of January 31, 1972.¹⁶ He recounted the story of his predecessor, the sixth Chabad Rebbe, Rabbi Joseph Isaac Schneersohn, where he was rebuked by his father when he mindlessly tore a leaf off a tree (see "The Leaf"), illustrating that this idea applies to carelessly ruining the plant kingdom as well.

לו י
איז
דאס
דארף
משנה
מדות
און

אפילו אויס יש, וואס דעמאלט קאן דאס ווערן א כלי און א דירה לו ית'.

וואס דאס איז דאך אויך ווי גערעדט פריער פון תו"א, וואס ער איז דארט מבאר, אז וואס האט אויפגעטאן מ"ח, אז פריער האט מען געלערנט תורה, איז דאס אבער געווען א הבנה ווי אזוי מען זאל דערנאך איבערמאכן וועלט, אבער וועלט אליין איז נאך דעמאלט ניט איבערגעמאכט געווארן, מערניט וואס עס איז געווען דער "מעשה אבות סימן לבנים", דערנאך זיינען געקומען די בנים, ולהם נתנה תורה, וואס אט דעמאלט האט מען איבערגעמאכט אנהייבענדיק פון זיך ווי גערעט פריער, עוז ותושיל' תושיל' לנפלה' עוז לנפה"א, האט ער דאס דערנאך אראפגעבראכט אין וועלט, אין עבודה פון אתכפיל' און דערנאך בריינגט ער דאס די עבודה פון אתהפכא, כמבואר בארוכה אין דעם המשך פון מאמרי ההילולא.

וואס אט דאס איז דער ענין וואס עס הויבט זיך אן ווי גערעדט פריער דעמאלט, אז איז דרכו לכבוש אויף איינעמען די וועלט דורך וואס איז דאס, דורך תורה, וואס תורה איז מאן מלכא רבנן, און מיט וואס זיינען זיי מלכא, בי מלכים ימלוכו, דאס איז ע"י התורה, און אין דערויף איז דא די צוויי שלבים - די צוויי דרגות - מען הויבט אן מיט אתכפיל' דערנאך גייט מען אריבער אויף אתהפכא, כ"ז ס'איז אתכפיל' איז דאס נאך די זעלבע איכות, נאר וואדען עס שטייט ניט אין א תנועה פון אן ענין בפ"ע, נאר אין א תנועה פון אתכפיל' דערנאך אתהפכא ווערט דאך א שינוי אין דעם איכות.

ע"ד ווי גערעט פריער, דעם חילוק פון די תוצאות פון זריעה, און די תוצאות פון נטיעה, אעפ"י וואס אין ביידע איז דא אן עבודה און אין ביידע איז דא ריקבון אויך, נאכמער; וואס לכאורה ריקבון איז דאס אן ענין פון ביטול, און א ביטול לגמרי, אבער אעפ"י דא קומט ארויס אן ענין פון דעם זעלבן איכות, נאר וואדען